

שאלתה: חינוך לשלום

חינוך, שלום, הדברות, דו קיום, פלורליזם

.1

מספר פריט: 11665
מיון: P04
סוג: מאמר
כותר: חינוך לשלום: ארסמוס, צוויג, ואני גם
מחבר: אליעז, יועד
מו"ל: אוניברסיטת חיפה
סידרה: סידרה חדשה
שנה: 2014
בתוך: עיונים בחינוך
כרך: 11-12
עמודים: 119-137
מילות מפתח: חינוך; שלום; רטוריקה; אידאולוגיה;

.2

מספר פריט: 10463
מיון: P04
סוג: מאמר
כותר: חינוך לשלום בחברות המעורבות בסכסוך בלתי-נשלט: מודל עקיף וישיר
מחבר: בר-טל, דניאל /רוזן, יגאל
מו"ל: אוניברסיטת חיפה
סידרה: סידרה חדשה
שנה: 2010
בתוך: עיונים בחינוך
כרך: 3
עמודים: 12-36
מילות מפתח: חינוך; שלום; סכסוך ערבי-ישראלי; חברה פלורליסטית;

.3

מספר פריט: 10465
מיון: P04
סוג: מאמר
כותר: חינוך לצדק חברתי וחינוך לשלום בשיעורי מתמטיקה

מחבר: זלמנסון לוי, גליה / מרגלית, תמר
 מו"ל: אוניברסיטת חיפה
 סידרה: סידרה חדשה
 שנה: 2010
 בתוך: עיונים בחינוך
 כרך: 3
 עמודים: 97-125
 מילות מפתח: חינוך; שלום; מתמטיקה; חינוך חברתי;

.4

מספר פריט: 11843
 מיון: R1418
 סוג: מחקר
 כותר: שיקום עמדות של משתתפי חינוך לשלום ע"י הנחיית עמיתים - עבודת דוקטורט
 מחבר: ג'וסי, וורוד
 מו"ל: אוניברסיטת חיפה
 שנה: 2009
 עמודים: 172
 מקום: חיפה
 מילות מפתח: חינוך; שלום; חינוך לערכים; תיאוריות;
 טקסט מלא:

תקציר:

המחקר הנוכחי הגו עוד חרוז בשרשרת המחקרים בתחום החינוך לשלום, והוא עשוי למנף את תחום החינוך לשלום בכך שהוא מביא אתו חידוש ופוחת עוד צוהר למחקרי המשך המטרה העיקרית של המחקר הייתה לבדוק את התרומה של פעילות המשך "הנחיית עמיתים" לתלמידים המנחים שהשתתפו קודם בסדנת דיאלוג. ההשערה היתה שכאשר בוגרי סדנת הדיאלוג במסגרת חינוך לשלום ישתתפו בפעילות הנחיית עמיתים, שבה יתבקשו להנחות תלמידים אחרים ויספרו תוך כדי דיאלוג בקבוצתם האתנית על חוויותיהם החיוביות מסדנת הדיאלוג, ייווצר אצלם דיסוננס קוגניטיבי שיוכל לשקם את הנסיגה שחלה בעמדותיהם בעקבות הסדנה. המחקר נערך בשני שלבים: שלב א' - סדנת הדיאלוג במסגרת חינוך לשלום, שלאחריה נבדקו בשאלונים השינויים שחלו בעמדותיהם ובאמונותיהם של התלמידים במועדים השונים שלב ב' - פעילות "הנחיית עמיתים", שהשתתפו בה מחצית ממשתתפי הסדנה הקודמת (שלושים תלמידים) שנבחרו באופן אקראי. בשני השלבים היו קבוצות ניסוי וקבוצות ביקורת. מן הממצאים: (1) בקרב המשתתפים בסדנה במסגרת של חינוך לשלום חלו שינויים חיוביים בעמדות כלפי הצד האחר בהשוואה לאלה שלא השתתפו בסדנה זו; (2) חודשיים אחרי ההשתתפות בסדנת הדיאלוג חלה בקרב משתתפי הסדנה ירידה ברוב המשתנים התלויים, עד לחזרה לרמה ההתחלתית; (3) בקרב המנחים שהשתתפו בפעילות "הנחיית עמיתים" חל שינוי חיובי במרבית המשתנים בהשוואה לתלמידים שלא השתתפו בה; (4) בעמדותיהם של תלמידים שהשתתפו ב"הנחיית עמיתים" חל שיפור מסוים (בכמה משתנים), אף שלא הושפעו לטובה או לרעה מהשתתפותם בסדנת הדיאלוג. זאת בהשוואה לעמדותיהם של שאר התלמידים שלא הושפעו מהסדנה באופן חיובי או הושפעו ממנה לרעה. החלק האיכותני במחקר סיפק הסברים לחלק מהממצאים הכמותיים.

5.

מספר פריט: 9550
מיון: P81
סוג: מאמר
כותר: תפיסת מושג השלום אצל מתבגרים יהודים ומתבגרים פלסטינים כפונקציה של נרטיב קולקטיבי והשתתפות בתכנית חינוך לשלום
מחבר: שאשא-ביטון, יפעת
מו"ל: אוהלו
שנה: 2007
בתוך: גלי עיון ומחקר
כרך: 16
עמודים: 125-135
מילות מפתח: שלום; מתבגרים; יהודים; חינוך; ערבים; תפיסה; מושגים;

6.

מספר פריט: 6216
מיון: P22
סוג: מאמר
כותר: רשומן זה לא רק סרט : עקרונות ויישומים של החינוך לשלום
מחבר: סלומון, גבריאל
מו"ל: הסתדרות המורים ועמותת המורים לקידום ההוראה והחינוך
שנה: 2000
בתוך: פנים : כתב עת לתרבות, חברה וחינוך
כרך: 15
עמודים: 46-40
מילות מפתח: שלום; מטרות החינוך; סכסוך ערבי-ישראלי; יחסי יהודים-ערבים;

7.

מספר פריט: 11254
מיון: 10.116.3
סוג: מאמר
כותר: פדגוגיה ביקורתית-פמיניסטית וחינוך לתרבות של שלום
מחבר: גור זיו, חגית
מו"ל: מכון מופ"ת
סידרה: כליל
שנה: 2013
עמודים: 247
מילות מפתח: פדגוגיה ביקורתית; פמיניזם; תרבות; שלום; חינוך;
תקציר: הספר מספר את סיפורם של הפדגוגיה הביקורתית, הפדגוגיה הביקורתית-פמיניסטית והחינוך לתרבות של שלום מנקודת ראות תאורטית ופרקטית. הוא שזור בכתיבה אישית

ומביא את עקרונות הפדגוגיה הביקורתית עם דוגמאות מהארץ ומהעולם. בין השאר מוצגת בו תורתו של פאולו פריירה, מחנך ופילוסוף ברזילאי שלימד איכרים עניים בברזיל קרוא וכתוב כדי שיוכלו להשתמש בזכות להצביע ולהשפיע.

הספר מציג את השפעתן של הוגות פמיניסטיות על הפדגוגיה הביקורתית ומדגים זאת בפרויקטים מן העולם. הוא מצביע על המשותף לשתי הפדגוגיות ומתאר את התמזגותן לאחת; קושר את הפדגוגיה הביקורתית-פמיניסטית לחינוך לתרבות של שלום; ובוחן את הביטוי של חינוך זה בישראל במפגשי יהודים-פלסטינים. הספר מציע מסגרת חשיבתית לחינוך לתרבות של שלום מנקודת מבטה של הפדגוגיה הביקורתית-פמיניסטית מתוך מתן קול ונראות לקבוצות הנדחקות לשוליים ויצירת חינוך משמעותי לכל הילדים והילדות.

8.

כותר:

חינוך לשלום / גבי סלומון.

הערה:

על הזיקה בין החנוך לשלום ובין החנוך המתקדם, והאתגרים העומדים בפניהם.

מחבר/יוצר:

סלומון, גבריאלי.

שנת פרסום:

2007

נושאים:

חנוך לשלום ולדו-קיום

קידמה

חינוך

מזהה:

ISSN 1565-8376

מתוך:

מחשבה רב-תחומית בחינוך ההומניסטי, 2: 7-9, 2007

שפה: עברית

.9

כותר:

חינוך לשלום? / פרופ' חנן יניב.

מחבר/יוצר:

יניב, חנן -- מכללה לחינוך ע"ש ק"י, באר-שבע -- מכללת אפקה -- סמינר הקיבוצים -

המכללה האקדמית לחינוך ואמנויות

שיוך מוסדי:

מכללה לחינוך ע"ש ק"י, באר-שבע

מכללת אפקה

סמינר הקיבוצים - המכללה האקדמית לחינוך ואמנויות

שנת פרסום:

2017

נושאים:

חנוך לשלום ולדו-קיום

חינוך לערכים

מתוך:

קולות: כתב עת לענייני חינוך וחברה, 13 (טבת תשע"ז, ינואר 2017), עמ' 4-2

שפה: עברית

תקציר:

מערכת 'קולות' פנתה לפרופ' חנן יניב בעקבות פוסט אישי שפרסם בעמוד הפייסבוק

שלו, ובו הוא כתב על החיים בשיתוף של יהודים וערבים בישראל. פרופ' יניב,

פסיכולוג בהכשרתו, משתף את קוראי 'קולות' במאמרו האישי והגלוי, החושף את

שדי המלחמה של החברה הישראלית, בתחושות של שייכות, של תקווה ושל בוש.ה.

פרופ' יניב משתמש במבוכים מטאפוריים וממשיים של שדות קרב, וההיחלצות מהם

היא שיעור לדורות הבאים. השיעור לשלום, כמובן, נתון מעתה בידיהם של המחנכים

הבאים.

.10

כותר:

מחשבות על מדיניות רצויה של חינוך לשלום במדינת-ישראל / דניאל בר-טל.

מחבר/יוצר:

בר-טל, דניאל -- אוניברסיטת תל-אביב, בית הספר לחינוך

שיוך מוסדי:

אוניברסיטת תל-אביב, בית הספר לחינוך

שנת פרסום:

2003

נושאים:

חנוך לשלום ולדו-קיום

מערכת החנוך

יחסי ישראל-ערב

מזהה:

ISBN 9652743615

מתוך:

תמורות בחינוך (קובץ בעריכת יובל דרור, דוד נבו, רנה שפירא) תל אביב: הוצאת

רמות - אוניברסיטת תל אביב, 2003, עמ' 222-209

שפה: עברית

תקציר:

במקביל לתהליך השלום הפורמלי, המתבטא במשא ומתן בין נציגי העמים, חתימות על הסכמים בתחומים השונים ויישומם, מתרחש גם תהליך פסיכולוגי חברתי תרבותי של פיוס, הכולל שינוי התפיסות, האמונות, העמדות וההניעות של עמי האיזור. בתהליך הפיוס יש מקום חשוב לחינוך לשלום במסגרת מערכת החינוך. תפקידו של חינוך מעין זה לבנות ראיית עולם הכוללת אמונות, ערכים, עמדות, הניעות ונטיות התנהגות שמשקפים את המציאות של תהליך השלום, תורמים לקידומו ומכינים את התלמידים לחיים בעידן השלום. חשיבותו של החינוך לשלום במערכת החינוך נובעת מהצורך להקנות לדור שנולד אל תוך תהליך השלום תפיסת עולם שתהיה פונקציונלית למציאות החדשה ושלא תזין את הקונפליקט הבלתי נשלט. המשמעות היישומית של החינוך לשלום היא בעיקר העברת ידע, יצירת התנסויות ופיתוח כישורים רלוונטיים למציאות של תהליך השלום, שעל בסיסם יפתחו התלמידים עמדות, ערכים, הניעות ונטיות התנהגות פונקציונליים למציאות זאת.

לרשות משרד החינוך עומדים לשם כך מנגנונים אחדים, כגון: תוכניות לימודים וספרי לימוד, תוכניות מיוחדות, הוראת השפה הערבית, האקלים בבית הספר ובכיתה, טקסים, עיסוק באקטואליה, מרכזי שלום, טלוויזיה חינוכית. חברה שעוברת תהליך שלום ואינה מפתחת חינוך לשלום מאריכה את תקופת הקונפליקט.

.11

כותר:

חינוך לשלום: מאפיינים, אתגרים ומכשלות.

הערה:

ריאיון עם פרופ' גבי סלומון, חתן פרס ישראל לחינוך וראש המרכז לחקר החינוך לשלום באוניברסיטת חיפה. בראיון מתייחס פרופ' סלומון לנושא החינוך לשלום ומאפייניו, המרכז לחקר השלום, מחקריו ויעדיו, ומצב החינוך לשלום בישראל כיום.

שנת פרסום:

2006

נושאים:

סלומון, גבריאל

חנוך לשלום ולדו-קיום

מזהה:

ISSN 0792-223X

מתוך:

החינוך וסביבו: שנתון סמינר הקיבוצים, 28: 97-102, 2006

שפה: עברית

.12

כותר:

חינוך לשלום ולרב-תרבותיות בחברה מרובת קונפליקטים / אמל ג'מאל.

הערה:

המציאות החברתית והתרבותית בישראל של ימינו, מהווה אתגר לא רק חינוכי אלא גם פוליטי מרכזי. במציאות של ניאו-ליברליזם קיצוני ותהליכי אינדיבידואליזציה ומסחור חזקים, היעדר מנגנוני ויסות של קונפליקטים, בעיקר סכסוכי עומק

תרבותיים, לאומיים, דתיים ואתניים הוא מצב מסוכן. מכאן נובעת חשיבותה של מסורת חינוכית לשלום וליישוב סכסוכים.

מחבר/יוצר:

ג'מאל, אמל.

שנת פרסום:

2007

נושאים:

חנוך לשלום ולדו-קיום

חנוך לרב-תרבותיות

יחסי ישראל-ערב

ישוב סכסוכים

זהות קבוצתית

ישראל -- חברה

ישראל -- פוליטיקה

מזהה:

ISSN 1565-8376

מתוך:

מחשבה רב-תחומית בחינוך ההומניסטי , 2 : 11-16 , 2007

שפה: עברית

13.

כותר:

למה אתם מתכוונים כשאתם אומרים "שלום"? תפיסת מושג השלום בקרב מתבגרים יהודים-ישראלים ומתבגרים פלסטינאים כפונקציה של נרטיב קולקטיבי והשתתפות בתוכנית חינוך לשלום / יפעת שאשא-ביטון.

הערה:

גישה חופשית למאגר ג'ייסטור באתר הספרייה הלאומית

הערה:

מטרתו של המחקר המוצג במאמר לבדוק מה משמעות המושג "שלום" בעיני בני נוער יהודים בישראל ובני נוער פלסטינאים מן הרשות הפלשתינית, ובאיזה מידה ובאיזה אופן משתנות תפיסות של מושג זה כפונקציה של ההקשר הסוציו-פוליטי שבו

חיים בני שתי קבוצות הלאום האלה. המחקר מנסה לענות על שאלות אלו כאשר
ההקשר הסוציו-פוליטי הכללי מעוגן בנרטיבים הקולקטיביים השונים של שני העמים
ובאופן ספציפי יותר, באירועי האינתיפדה של השנים 2000-2002.

מחבר/יוצר:

שאשא-ביטון, יפעת.

שנת פרסום:

2010

נושאים:

שלום

נער

נוער פלסטינאי

נרטיב

זהות קבוצתית

חנוך לשלום ולדו-קיום

אינתיפדה, 2000

תכניות התערבות חנוכיות

מזהה:

ISSN 0793-4637

מתוך:

עיונים בחינוך: כתב עת למחקר בחינוך , 3: 75-96, 2010

שפה: עברית

14.

כותר:

"שלום" כעשייה לימודית-חינוכית, תהליך בראי הביקורת / שרה זמיר.

הערה:

בעשור האחרון, בניגוד לעבר, נטלה על עצמה מערכת החינוך להפוך את השלום
מ"חזון" ל"דרך חיים" ולתרגם את הערך לעשייה חינוכית. בד בבד נתקלת עשייה זו
בביקורת, מתוך המערכת ומחוצה לה, המתמקדת בעיקר בשלושה טיעונים מרכזיים:
חינוך לשלום הנו חינוך פוליטי המערב אינדוקטרינציה בחינוך, חינוך לשלום מטיל
אשם במתחנך ובמורשתו, ובנוסף, חינוך לשלום מאופיין בחוסר פרקטיות

מחבר/יוצר:

זמיר, שרה.

שנת פרסום:

2005

נושאים:

חנוך לשלום ולדו-קיום

מתוך:

כוורת, 10: 28-32, 2005

שפה: עברית

.15

כותר:

לטפל בשנאה; לעקוף את הסכסוך / עירן הלפרין, גבי סלומון.

הערה:

חנוך יעיל לשלום צריך להבחין בין מינים של רגשות שליליים ולהתמקד ברגש
ההרסני ביותר: שנאה. חינוך לשלום לא צריך לטפל בעצם הסכסוך אלא באמונות
הכלליות שמזינות אותו.

מחבר/יוצר:

הלפרין, עירן.

סלומון, גבריאל.

שנת פרסום:

2011

נושאים:

חנוך לשלום ולדו-קיום

ישוב סכסוכים

יחסי ישראל-ערב

שנאה

עמדות

מזהה:

ISSN 0017-9493

מתוך:

הד החינוך , 85 (4): 51-55, 2011

שפה: עברית

.16

כותר:

**השלום הוא אופק נכסף, והצעידה לקראתו מתחילה בהתגברות על הפחד / אייל
נוה.**

מחבר/יוצר:

נוה, איל -- סמינר הקיבוצים - המכללה האקדמית לחינוך ואמנויות

שיוך מוסדי:

סמינר הקיבוצים - המכללה האקדמית לחינוך ואמנויות

שנת פרסום:

2015

נושאים:

חנוך לשלום ולדו-קיום

מזהה:

ISSN 1565-8376

מתוך:

מחשבה רב-תחומית בחינוך ההומניסטי, 10 (אייר תשע"ה, מאי 2015), עמ' 39-40

שפה: עברית

תקציר:

דברי פתיחה במסגרת רב-שיח בנושא: "וכתתו חרבותם לאתים.. ולא ילמדו עוד
מלחמה" - חינוך לשלום ולחיים משותפים, אשר נוהל בהנחיית הכותב, פרופ' אייל

נוה.

.17

כותר:

החינוך לשלום / אהרון בר-עוז.

הערה:

מדינת ישראל נמצאת בסכסוך ממושך בינה לבין העם הפלשתיני. מצב זה גורם
לחוסר שקט ואף לקורבנות בחיי אדם וברכוש. על מנת לצאת ממעגל הדמים הזה
אנו מצפים כי שכנינו יחנכו את עמם, ובעיקר את בני הנוער, לאהבת השלום. אנו -

העם היהודי ומדינת ישראל האמונים על חיי שלום, חייבים לחנך את נערינו ונערותינו
לאהבת השלום והחתיירה להשגתו. על פי המקורות היהודיים מימי המקרא, דרך
המשנה והתלמוד, המושג שלום היה אורח-חיים: "עושה שלום במרומיו הוא יעשה
שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן"

מחבר/יוצר:

בר-עז, אהרן.

שנת פרסום:

2005

נושאים:

חנוך לשלום ולדו-קיום

חנוך לסובלנות

מתוך:

כוורת, 10: 36-39, 2005

שפה: עברית

.18

מספר פריט: 12297

מיון: P89

סוג: מאמר

כותר: **הבדלים בין-תרבותיים בדירוג חומרתם של מעשי רצח במשפחה בחברה רב-תרבותית**

מחבר: עשת, יובב /סלע, ציפי

מו"ל: מכון הנרייטה סאלד /האוניברסיטה הפתוחה

שנה: 2017

בתוך: מגמות : כתב עת למדעי ההתנהגות

כרך: 51(1)

עמודים: 386-410

מילות מפתח: רצח; משפחה; הבדלי תרבות; פלורליזם תרבותי; יהודים; ערבים; חברה פלורליסטית; יחסים חברתיים;

תקציר:

תפיסות של חומרת עבירות הן בסיס להקמת מערכת חוקתית בחברה. לדת ולתרבות תפקיד חשוב והשפעה רבה על תפיסת חומרתן של עבירות שונות. ייחודו של מחקר זה הוא בהשוואה של דירוג חומרתם של מעשי רצח במשפחה, במסגרת מודל הקונצנזוס, בין שתי קבוצות מובחנות בחברה הישראלית, בעלות תרבות ודת שונות — יהודים וערבים. במחקר השתתפו 945 סטודנטים יהודים וערבים, הלומדים במוסדות אקדמיים בצפון הארץ בפקולטות למדעי החברה. למשתתפים הועבר שאלון שהוצגו בו 14 מעשי רצח והריגה, ובהם מעשי רצח במשפחה, וכל משתתף נתבקש לדרג את חומרתם לפי תפיסתו בסדר יורד, מן החמורה ביותר לחמורה פחות. מן המחקר עלה כי שלוש עבירות של אלימות במשפחה — רצח ילדים, רצח הורים ורצח בת זוג — מוקמו בקרב כלל המשתתפים בדרגות החמורה

הגבוהות ביותר לעומת העברות האחרות. כמו כן נמצא כי המשתתפים דירגו רצח של בן זוג מתעלל בדרגת חומרה נמוכה הרבה יותר ממעשי רצח אחרים, אך ערבים דירגו עברה זו בדרגה גבוהה יותר מעברות אחרות לעומת הדירוג שדירגו אותה יהודים. מסקנת המחקר היא שיש קונצנזוס יחסי בין שתי קבוצות המגזר, המתבטא בהתאמה רבה ביניהן בדירוג הפשעים, על אף הפערים הגדולים ברקע התרבותי. על-פי התאוריה של רב-תרבותיות, אפשר לומר שקשר בין קבוצה לבין כלל החברה נמצא על רצף, שבקצהו האחד נמצאת רב-תרבותיות הדדית, ובקצהו האחר רב-תרבותיות שבירה. החיים המשותפים של יהודים וערבים בישראל מלמדים על התקרבות בין דעותיהם למרות ההבדלים התרבותיים והדתיים ביניהם. התקרבות זו מתבטאת בדירוג חומרת העברות, כך שהדירוג של הקבוצה הערבית נוטה לכיוון הדירוג של הקבוצה היהודית.

.19

מספר פריט:	12120
מיון:	10.137.1
סוג:	מאמר
כותר:	הדיאלוג בחברה רב-תרבותית
מחבר:	דביר, נורית / כהן, אביבה
עורך:	רייכנברג, רבקה / שגיא, רחל / מבורך, מרים
מו"ל:	מכון מופ"ת
סידרה:	תמה
שנה:	2016
בתוך:	להיות טיוטור-מנחה של עמיתים : משימה אפשרית?
עמודים:	199-205
מקום:	תל-אביב
מילות מפתח:	דיאלוג; חברה; פלורליזם תרבותי; חינוך; הכשרת מורים;

.20

מספר פריט:	12121
מיון:	10.137.1
סוג:	מאמר
כותר:	תפקיד הטיטור בקבוצה רב-תרבותית - מרחב היצירה המשותפת
מחבר:	דביר, נורית / כהן, אביבה
עורך:	רייכנברג, רבקה / שגיא, רחל / מבורך, מרים
מו"ל:	מכון מופ"ת
סידרה:	תמה
שנה:	2016
בתוך:	להיות טיוטור-מנחה של עמיתים : משימה אפשרית?
עמודים:	206-228
מקום:	תל-אביב
מילות מפתח:	טיטורים; תפיסת תפקיד; פלורליזם תרבותי; הוראה בקבוצות;

.21

מספר פריט: 12122

10.137.1	מיון:
מאמר	סוג:
"אתה נפגש אתו, אתה רואה אותו" - תפיסה רב-תרבותית	כותר:
שגיא, רחל /רייכנברג, רבקה	מחבר:
רייכנברג, רבקה /שגיא, רחל /מבורך, מרים	עורך:
מכון מופ"ת	מו"ל:
תמה	סידרה:
2016	שנה:
להיות טיוטור-מנחה של עמיתים : משימה אפשרית?	בתוך:
229-247	עמודים:
תל-אביב	מקום:
מילות מפתח: פלורליזם תרבותי; בית ספר להתפתחות מקצועית; טיוטורים;	

.22

12472	מספר פריט:
P116	מיון:
מאמר	סוג:
חוויה של למידה מצמיחה ושמחה בסביבה רב תרבותית: פורום הסטודנטים הבין-מכללתי של תכנית רג"ב (ראש גדול בהוראה)	כותר:
קלויר, רמה /מגיד, נעמי	מחבר:
תלפיות	מו"ל:
2016	שנה:
כעת : כתב עת לענייני חינוך חברה ומורשת	בתוך:
2	כרך:
43-63	עמודים:
מילות מפתח: הכשרת מורים; למידה משמעותית; פרחי הוראה; פלורליזם תרבותי; מצוינות;	

תקציר:

ורום הסטודנטים הבין-מכללתי הפועל במסגרת רג"ב - תוכנית המצוינים להוראה של משרד החינוך, הינו מסגרת למידה ייחודית ללומדים ולמלמדים. הלומדים הם סטודנטים מצטיינים מכלל המכללות האקדמיות לחינוך בארץ, המרצים - מורי מורים הרפתקנים, שלקחו על עצמם ללמוד וללמד בערוצי הפורום השונים. במאמר המחברות מתארות את מתכונת פעולתו של הפורום כיום, לאחר שינויים שהוכנסו בו בהדרגה על מנת להשביחו. המחקר מתמקד בערך המוסף של הלמידה בפורום זה, כפי שהדברים נראים בעיני הסטודנטים שהשתתפו בו. אוכלוסיית המחקר כללה 164 סטודנטים בוגרי שלושה מחזורים של הפורום, שהשיבו על שאלוני משו. המחקר מציג ניתוח איכותני וכמותי של תשובות הבוגרים. תוצאות המחקר מצביעות על מתכון מעניין להכשרת מורים בתהליך של למידה משמעותית חווייתית ושמחה

.23

11739	מספר פריט:
58.5.6	מיון:
פּר	סוג:

כותר: אדם מחונך עוצר בזמן!: על טיפוח עמידות בפני גזענות פשעי שואה והיגרפות ב"נחשול" - נייר עמדה

מחבר: אלוני, נמרוד

מו"ל: סמינר הקיבוצים

שנה: 2015

עמודים: 20

מקום: תל אביב

מילות מפתח: גזענות; חינוך; תרבות; פלורליזם תרבותי;

.24

מספר פריט: 12034

מיון: R1500

סוג: מחקר

כותר: אופיין של קריאה וכתובה בקבוצת לומדים רב-תרבותית

מחבר: אלקד-להמן, אילנה /פויס, יעל

מו"ל: לוינסקי /אורנים

שנה: 2015

עמודים: 56

מקום: תל אביב /טבעון

מילות מפתח: כתיבה; קריאה; הוראה בקבוצות; פלורליזם תרבותי; ספרות, הוראתה;

הערות: בתמיכת מכון מופ"ת

תקציר:

במחקר נחקרו תהליכי למידה ותגובה בכתב ובעל פה בעקבות קריאה של ספרות בשפה העברית בקרב שתי קבוצות סטודנטים לתואר שני בשתי מכללות לחינוך מטרת המחקר: ללמוד על השימוש בשפה העברית בשיח דבור, בכתיבה קבוצתית ובכתיבה אישית בהקשר של קריאת ספרות, בקבוצה שיש בה סטודנטים יהודים וערבים והיא מאופיינת ברב-תרבותיות, ברב-לשוניות וברב-דתיות. באמצעות המחקר נבדקו לעומק תהליכים המתרחשים תוך כדי קריאה ובתגובה לקריאה בקבוצות הטרוגניות של מורים יהודים וערבים שלמדו לתואר שני, בקבוצות הומוגניות של סטודנטים ערבים. בין הממצאים: (1) הממצאים מלמדים על חשיבותה של האינטראקציה החברתית בתהליך ההיענות לטקסט ספרותי והחשיבה עליו, על תרומתה של הכתיבה הקבוצתית למשתתפים בקבוצה ועל השוני בין הכתיבה הקבוצתית לבין כתיבה אישית; (2) שונות תרבותית ולשונית נמצאה כגורם מקדם תהליכים חברתיים וריגושיים, עושר מחשבתי ופרשני ותמיכה וסיוע בכתיבה; סטודנטים שאינם דוברי עברית "כיסו" על קשיי הכתיבה באמצעות הסתמכות על כותבים ילידים ו/או על כתיבה בעלת אופי פורמלי; (3) בקבוצות מעורבות נוצרה פתיחות לאופנויות כתיבה וחשיבה פתוחות ולא פורמליות; (4) השיח הספרותי של המשתתפים מעיד על יכולות הבנה נאות, נותן במה למושגים שנלמדים בבית הספר, אך אינו מעיד על ידע רחב בספרות או על שימוש חופשי במושגים ספרותיים למחקר יש חשיבות להוראת ספרות בהקשר רב-תרבותי ורב-לשוני מנקודת מבטם של סטודנטים, מורים לחינוך לשוני, לספרות וללשון ושל המרצים במכללה.

.25

מספר פריט: 12126

מיון: R1517

סוג: מחקר

כותר: למידה מקוונת בסביבה רב-תרבותית : מודל להובלת שינוי עמדות כלפי האחר

מחבר: נגר, אילן /זידאן, וופא /רוזנר, עינת /חוטר, איליין /שינפלד, מירי

מו"ל: חמדת הדרום /המכללה הערבית חיפה /סמינר הקיבוצים /אוהלו

שנה: 2015

עמודים: 36

מילות מפתח: למידה מקוונת; פלורליזם תרבותי; טכנולוגיה; מכללות; תקשורת;

הערות: בתמיכת מכון מופ"ת

תקציר

מנהלים:

.26

מספר פריט: 11624

מיון: 10.125.2

סוג: מאמר

כותר: שלילת הגולה כור היתוך ורב-תרבותיות: בין אידיאולוגיה לאתוס

מחבר: גוטוויין, דני

עורך: מיכאלי, ניר

מו"ל: מכון מופ"ת /הוצאת הקיבוץ המאוחד /סמינר הקיבוצים /הסתדרות המורים

שנה: 2014

בתוך: כן בבית ספרנו : מאמרים על חינוך פוליטי

עמודים: 210-233

מקום: תל-אביב

מילות מפתח: גולה [תפוצות]; פלורליזם תרבותי; אידיאולוגיה; ציונות;

.27

מספר פריט: 11250

מיון: P73

סוג: מאמר

כותר: הערכת בית הספר הדמוקרטי: נקודת המבט של הבוגרים

מחבר: ששון, עירית /ורסנו-מור, כרם

מו"ל: אחוה

שנה: 2013

בתוך: מעוף ומעשה : כתב עת לעיון ולמחקר

כרך: 15

עמודים: 146-173

מילות מפתח: הערכה; חינוך; חינוך לדמוקרטיה; בתי-ספר; פלורליזם;

תקציר:

למול הביקורות השונות שעלו כנגד החינוך הקונבנציונלי פותחו שיטות חינוך חדשות, צמחו רפורמות וניסויים והוקמו בתי ספר אלטרנטיביים בעולם ובארץ. המרכזיים הם בתי ספר בדגם החינוך הדמוקרטי והפתוח. מחקר זה עסק בהערכת הגישה החינוכית של בית הספר הדמוקרטי-הפתוח "כנף" בצפון הארץ מנקודת המבט של בוגריו. אוכלוסיית המחקר מנתה 78 בוגרים של בית הספר אשר סיימו את לימודיהם בשנים 1995-2007, וגודל

המדגם הנו 30 מתוכם. ההערכה התבססה על גישת המחקר המשולבת (Mixed method) וכללה כלים כמותיים ואיכותניים. כלי המחקר אשר נעשה בו שימוש הוא שאלון, אשר כלל שאלות הנוגעות לשירות הצבאי או הלאומי, שאלות על לימודי המשך, על תעסוקה ועל תפיסה אישית. רובם המכריע של הנבדקים שירתו בצבא ושלמים עם החלטתם. 70% מהנשאלים פנו ללימודי המשך, אך רק 15% מתוכם פנו ללימודים אקדמיים. הנבדקים דיווחו כי לימודי המשך היוו עבורם התנסות חווייתית, אך גם דווח על קשיים הקשורים בחוסר מיומנויות ואסטרטגיות למידה. ניכר כי בוגרי בית הספר שואפים למימוש ולהגשמה עצמית. הם תופסים את לימודיהם בתיכון כמשפיעים באופן חיובי על חייהם. רוב הנבדקים מגדירים את עצמם פלורליסטים, וחלק מכריע מתוכם היו מחנכים את ילדיהם בבית ספר דמוקרטי או פתוח. במסגרת המחקר נבחנו המטרות החינוכיות למול תפיסות הבוגרים. מחקר הערכה זה מדגיש את החשיבות בבחינת סוגיות חינוכיות באמצעות כלים מדעיים, אובייקטיביים ומדידים אשר לפיהם יתקבלו החלטות חינוכיות.

.28

מספר פריט:	11393
מיון:	P70
סוג:	מאמר
כותר:	"יש פה משהו שמאפשר": סטודנטים יהודים ו"אחרים" בתכניות התואר השני במכללת אורנים
מחבר:	לרון, דינה /לב ארי, לילך
מו"ל:	אורנים
שנה:	2013
בתוך:	דברים
כרך:	6
עמודים:	99-115

מילות מפתח: סטודנטים; יהודים; ערבים; פלורליזם תרבותי; חברה פלורליסטית;

תקציר:

מחקר זה בחן את השתלבות "האחרים" (סטודנטים ערבים) בתכניות התואר השני במכללה ובמרחב הציבורי שלה, ובעיקר בדק כיצד הם מאפיינים את האקלים המכללתי בהקשרים חברתיים-תרבותיים ואקדמיים. ניכר כי לתפיסת הסטודנטים (יהודים וערבים) קיימת השתלבות יחסית טובה של "האחרים" באקלים החברתי-תרבותי המתקיים בתכניות התואר השני במכללה והם העידו שהם מרגישים שווים ומקיימים קשרים חברתיים טובים חוצי מגזר. האקלים החברתי-תרבותי נתפס על-ידי הסטודנטים כרב-תרבותי, פתוח ומכיל. לצד זאת יש לציין כי המכללה נשלטת על-ידי ההגמוניה היהודית, בראש וראשונה כפועל יוצא מהמבנה הסקטוריאלי של מערכת החינוך בישראל אליה היא משתייכת. הגמוניה זו, כפי שעלה מדברי הסטודנטים, באה לידי ביטוי בהיבט האקדמי (בתכני ההוראה), ובשגרת החיים הבלתי-פורמלית במכללה (במאפיינים סימבוליים המזוהים עם תרבות קבוצת הרוב), הגורמים לתחושת ניכור מסוימת בקרב הסטודנטים "האחרים". נראה כי לצד תחושות חיוביות לגבי האקלים החברתי-תרבותי, על המכללה, כגוף ארגוני, להשקיע מאמץ נוסף בהרחבת העיסוק בחינוך לרב-תרבותיות במסגרת התכניות האקדמיות ולשמש בכך כסוכנת חברות לסטודנטים, שבעתיד עשויים להוות סוכני שינוי בבתי הספר בהם הם מלמדים.

.29

- מספר פריט: 10987**
מיון: 10.109.3
סוג: ספר
כותר: שבילים בחינוך יהודי פלורליסטי : דרכי נעמ(ה)
עורך: חמו, נורית /דרור, יובל
מו"ל: מכון מופ"ת /אוניברסיטת תל אביב
שנה: 2012
עמודים: 239
מקום: תל-אביב
מילות מפתח: חינוך; חינוך יהודי; חברה פלורליסטית; פלורליזם תרבותי; ישראל; יהדות;
 שיח; תפוצות; פדגוגיה ביקורתית;
הערות: הספר כתוב בעברית ובאנגלית
תקציר:
 הספר שבילים בחינוך יהודי-פלורליסטי, מנחה לנעמה צבר-בן יהושע, מתמקד ביהדות
 הפלורליסטית ובחינוך היהודי הנובע ממנה בישראל (השער העברי) וביהדות התפוצות
 (השער האנגלי).
 השיח על-אודות היהדות והחינוך היהודי בישראל כיום רווי בביטויים כגון "רנסנס", "חינויות
 תרבותית", "התחדשות" ונקודת המוצא היא פתיחות ולגיטימיות, הכרה בתרבות היהודית
 כרבת פנים והירתעות משיח דיכוטומי של דתיות מול חילוניות.
 השיח על אודות החינוך היהודי בתפוצות מדגיש את הצורך בהכלת גוונים של יהדות,
 בהתאמה ובהבנת ההקשר לפעולת החינוך היהודי בתפוצות.
 ברובד התיאורטי של הספר נפרשים לפנינו מופעים שונים של חינוך יהודי בישראל
 ובתפוצות, וברובד הביקורתי נבחנות הפלורליות והנחות היסוד המחוללות אותה.

.30

- מספר פריט: 10988**
מיון: 10.109.3
סוג: מאמר
כותר: חינוך יהודי בישראל: ביטויים של פלורליות ופלורליזם
מחבר: דרור, יובל
עורך: חמו, נורית /דרור, יובל
מו"ל: מכון מופ"ת /אוניברסיטת תל אביב
שנה: 2012
בתוך: שבילים בחינוך יהודי פלורליסטי : דרכי נעמ(ה)
עמודים: 21-32
מילות מפתח: חינוך; חינוך יהודי; ישראל; פלורליזם תרבותי; שיח;

.31

- מספר פריט: 10989**
מיון: 10.109.3
סוג: מאמר
כותר: שיח החינוך היהודי: תעיה בין מושגים סותרים
מחבר: שגר, משה
עורך: חמו, נורית /דרור, יובל

מו"ל: מכון מופ"ת /אוניברסיטת תל אביב
שנה: 2012
בתוך: שבילים בחינוך יהודי פלורליסטי : דרכי נעמ(ה)
עמודים: 33-68
מילות מפתח: שיח; חינוך; חינוך יהודי; מושגים; זהות יהודית; מיעוטים; פלורליזם
תרבותי;

.32

מספר פריט: 11046

מיון: R1294

סוג: מחקר

כותר: התייחסות לגיוון בכיתה

מחבר: יהב, עליזה /יזבק אבו אחמד, מנאל

מו"ל: דוד ילין /סכנין

שנה: 2012

עמודים: 49

מקום: ירושלים /סכנין

מילות: הבדלי תרבות; פלורליזם תרבותי; עמדות; סביבה חינוכית; למידה

מפתח: שיתופית; למידה מקוונת; סטודנטים; מכללות למורים;

הערות: בתמיכת מכון מופ"ת

כלי מחקר: [תבחין לראיון בנושא הקורס "התמודדות עם שונות diversity"](#)

[שאלון עמדות כלפי "התמודדות עם שונות בכיתה" \(dealing with](#)

[diversity in the classroom](#))

[פעילות יצירתית בנושא שייכות למעגלים חברתיים \[המונח נטווה על-](#)

[ידי כותבת הפריט כאן\]](#)

תקציר:

המחקר בדק את השפעותיו של קורס אקדמי בשם "התמודדות עם גיוון" אשר נבנה על בסיס קורס בכתיבה ובקריאה אקדמית עבור סטודנטים לאנגלית בשתי המכללות. המחקר מבוסס על ההנחה שלפיה "גישותיהם והתנהגותם של מורים כלפי אוכלוסיות רב-תרבותיות אינן מתקיימות בתוך ריק חברתי, אלא נוטות לשקף ולהיות מושפעות מהנורמות והערכים של החברה הרחבה יותר ושל הסביבות

החינוכיות בהן האינטראקציות מתרחשות". מטרת המחקר היו לחשוף את הסטודנטים לחומר תאורטי הקשור לנושא זה, לספק אמצעים ליישום העקרונות וכישורי התקשורת העולים מן הספרות ולהעצימם דרך שימוש בכלים טכנולוגיים בכיתה. אוכלוסיית המחקר כללה סטודנטים משתי המכללות. כלי המחקר כללו: שאלונים, רישומים בפורומים וביומנים נתוני השאלונים העידו על הבדלים מובהקים רק בקרב הסטודנטים ממכללת סכנין שעברו שינוי משמעותי בעמדותיהם כתוצאה מהאינטראקציה ומשיתוף הפעולה עם סטודנטים יהודים ממכללת דוד ילין. שינוי כזה לא נצפה בקרב הסטודנטים היהודים. נראה כי הסטודנטים היהודים חששו יותר מההתנסות המשותפת ועמדותיהם לא השתנו. נתוני היומנים והפורומים שיקופו נושאים של חשש, ציפייה או אדישות שאיששו את הממצאים הקודמים, אך העידו על שינויים מסוימים בקב היהודים. היו גם שינויים ברמה אישית, עובדה שהעידה על החשיבות של איסוף מידע איכותני, שהוא רגיש וגמיש יותר וחושף שינויים שקשה לכמת ולמדוד.

33.

כותר:

השלום מתחיל בתוכנו / חגית דמרי.

הערה:

שוויון, סובלנות, פתיחות אל השונה וכיבוד האחר- כל אלה אינם קלישאות כי אם מציאות יומיומית בגנים של עמותת "הגר" בנגב. ילדים יהודים וערבים מתחנכים שם יחד, בעברית ובערבית, ולומדים לבנות קשר ודיאלוג ממשי. (מתוך המאמר)

מחבר/יוצר:

דמרי, חגית.

שנת פרסום:

2013

נושאים:

גן ילדים

חנוך דו-לשוני

חנוך לרב-תרבותיות

חנוך לשלום ולדו-קיום

מזהה:

ISSN 0334-2263

מתוך:

הד הגן , (1)78 : 46-49 , 2013

שפה: עברית

.34

כותר:

מורשת יהודי גרמניה בבי"ס ירושלמי / רות גילאי.

הערה:

בבית הספר תל"י (תגבור לימודי יהדות) שבירושלים שנתמך על ידי התנועה ליהדות מתקדמת, שנוסדה בגרמניה במאה ה-18, מנסים לטפח את הרוח הליברלית שאפיינה את מייסדי התנועה הזאת וחבריה בגרמניה, ולכוונה ליחסים ידידותיים שבין יהודים לבין ערבים בירושלים. זהו ניסוי מרתק מצד תנועה שמבקשת לבסס לא רק מסורת דתית המצויה בעימות עם האורתודוקסיה אלא גם תפיסות חברתיות פלורליסטיות שאפיינו רבים מיוצאי מרכז-ארופה תגובה למאמר פורסמה בגיליון 227, עמ' 12, 2008 וכן בגיליון 231, עמ' 11, 2009.

מחבר/יוצר:

גילאי, רות.

שנת פרסום:

2008

נושאים:

תנועה ליהדות מתקדמת בישראל

מפגשי ילדים יהודים וערבים

חנוך לשלום ולדו-קיום

מתוך:

יקינתון , 225 : 20-21 , 2008

שפה: עברית

.35

כותר:

ומה מצב החסה בשטחים? / שרית ברקוביץ.

הערה:

על גן בוסתן, הגן הערבי-יהודי שבתוך בית הספר הדו-לשוני "יד ביד - גשר על
הוואדי" בכפר קרע.

מחבר/יוצר:

ברקוביץ, שרית.

שנת פרסום:

2009

נושאים:

גן ילדים

חנוך לשלום ולדו-קיום

כפר קרע

מזהה:

ISSN 0334-2263

מתוך:

הד הגן , 73 (3): 6-7, 2009

שפה: עברית

.36

כותר:

משחקים לשלום / בהאא זועבי.

הערה:

מועדוני כדורגל דו-לאומיים מספקים תנאים למפגש חיובי בין לאומים הנתונים
בקונפליקט. הם מייצרים השפעה לטווח ארוך והשפעה על מעגלים חברתיים רחבים.

(מתוך המאמר)

מחבר/יוצר:

זועבי, בהאא.

שנת פרסום:

2011

נושאים:

חנוך לשלום ולדו-קיום

מפגשי יהודים וערבים

כדורגל

מפגשי נער יהודי וערבי

מזהה:

ISSN 0017-9493

מתוך:

הד החינוך , 85 (4): 112-114 , 2011

שפה: עברית